

Forfatter: Møller, Peder Ludvig

Titel: BREV TIL: Leiner, Mathilde FRA: Møller, Peder Ludvig

Citation: Møller, Peder Ludvig: "BREV TIL: Leiner, Mathilde FRA: Møller, Peder Ludvig", i *En Kvindes Kærlighed*, GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG, s. 31.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002236663-000-shoot-L0022366630000003.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: En Kvindes Kærlighed

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Lørdag Middag.

Altsaa har jeg da to Billetter at besvare, og det kan ikke tillades mig at besvare dem som jeg gerne vilde, ikke tillades mig længer at lade Følelsen og Phantasien svæve legende og sorgløst afsted som Sommerfugle over en Foraarseng, og — som jeg saa gerne vilde — forskønne Livet for os Begge. Men jeg skal tage den kolde, fattige Forstand til Hjælp: jeg skal være klog og gammel og beregningende, og jeg skal give Dem Raad, jeg som bestandsdig har været vant til at se op til Dem som den, der ikke trængte til Raad, som den, der var vant til saa godt som at staa ene i Verden og selv forstod at bevare Sindets Ligevægt. Men jeg vil jo gerne gøre alt hvad jeg formaaer osv. osv.

Men De maa ikke tvivle om at et eneste Ord af Dem er nok for mig til at opfylde ethvert af Deres Ønsker, som ligger indenfor mine Kræfters Kreds. Det er jo Dem, som kan befale, og det er mig, som skal lyde, og som i mit Hjerte, naar De er mest svag og — maaske upraktisk — bøjer mig dybest for Dem.

Sode slemme eller slemme Sode!

Elskværdige, skøndt store, Synderinde! (jeg kommaterer som Blok Tøxen ¹⁾. De med den brøds. 32debetyngede Samvittighed! Modtag en Trøst, som De maaske ikke ventede!

See, alle Deres Synder vil jeg tage paa mig, fra nu af til den yderste Dag, jeg vil bære dem alle som det Guds Lam, der — gaaer med et blaat Baand. Og gætter De, hvorfor jeg vil udføre denne ædle Daad? — Nej, De gætter det ikke, fordi De er saa godt og uskyldigt et Menneskebarn. Altsaa vil jeg sige Dem det: Det er fordi De har nok paa Deres Samvittighed endda! — Seer De, den Overraskelse var De ikke belavet paa.

Men det er alligevel sandt. De har gruelige Ting paa Deres Samvittighed; jeg vilde lige saa lidt være Deres Samvittighed, som Saft ¹⁾ vil være Skæbne, nemlig ikke engang for 10 Rbd. om Aaret. Og dog tilhører jo denne Samvittighed Dem, og hvo vilde ikke gerne tilhøre Dem? Jo Alt, hvad der tilhører Dem vilde jeg gerne være: Deres Hænder, Deres Hjerte, Deres Lokker (auch genannt »Druer«), Deres Fod, Deres Hund — Deres Fodskammel vilde jeg være — kun ikke Deres Samvittighed! Hør og skælv! De har nemlig paa samme, at jeg i den senere Tid til Dato ikke har kunnet bestille noget Fornuftigt; ja jeg har bogstavelig talt i de sidste 5 —6 Dage ikke gjort for 2 Skilling Gavn! ²⁾ Er man ude, saa driver man jo, og er man hjemme, saa tænker man, og drømmer og sværmer og længes, s. 33og af Alt dette kommer der ikke andet ud end tomme Phantasier og Drømme og uopfyldte Løfter — til diverse Forlæggere og Bogtrykkere. Og Alt dette er Deres Skyld, Ulykkelige!

Det glæder mig forresten overordentlig, at mine sidste Bestræbelser paa den prosaiske Fornuftigheds Gebeet have været saa yderst heldige, at De allerede er ked af mig i den Retning. Jeg skal saa vidt ikke uden højeste Nødvendighed falde Dem til Besvær med denne verdslige Side, modsat min geistlige. Det har smigret mig overordentlig, at De i saa høj Grad har paaskønnet min gæiske Energi ¹⁾. Dog skylder jeg Sandheden at tilstaa, at den maa ske slet ikke havde ført til Noget, hvis ikke Lykken, den søde Fee, som kun yderst sjelden, men dog en enkelt Gang har tittet ind ad Døren til mig, — havde paa samme Tid skænket mig et venligt Asyl, hvor jeg kunde udhvile om Aftenerne; hvor man havde Sympathi for mine Interesser og Bekymringer, hvor jeg blev heget og plejet, hvor en mild Stemme og et smilende Ansigt husvaledede og vederqvægede og beroligede mit tidt heftig bevægede og ophidsede Sind, lægede dets Saar og udglattede dets Rynker med ambrosisk Balsam, ligesom man siger, at Havets oprørte Bølger lægge sig, naar man gyder Olie over dem. Den Tid skal jeg varhaftig aldrig glemme Dem; gør jeg det, saa maa De kalde mig Mads. Disse Maaneder have s. 34gjort mig til Deres Skyldner for hele mit Liv, og det skulde i Sandhed smerte mig, om De nogen sinde med Forsæt unddrog mig nogen Lejlighed til at vise Dem Taknemlighed. Endnu en Tak — for Deres Olie! og gid det ikke maa blive den sidste!

Hundrede Ting havde jeg endnu at sige Dem, men som De ser, er der ikke engang Plads til 99. Jeg har nemlig for at blive færdig til at gaa ud Kl. 4, blive bispist og barberet, saa jeg uden Skam kan vise mig for Dem Kl. 6, lagt et Baand paa mig selv og kun tilstaaet mig denne lille Stump, da jeg ellers blev ved i det Uendelige. Det er saaledes ikke Deres ophøjede, lysende og forføriske Exempel, der har smittet mig til at skrive paa Stump, og for at De ikke skal tro, at jeg alligevel har stjaalet Deres Idee og gjort mig skyldig i Plagiat, har jeg endydermere, som De ser, beskrevet min Stump paalangs, hvorimod De plejer at gøre det paatværs.

Ma brava! Signorina! Hvad maa jeg opleve! De har jo ikke blot faaet Dun paa Vingerne, men begynder endog at slaa dem frejdig og bevæge dem til Flugt. Det maa jeg lide, bliv saaledes ved! Det fornøjer mig ligesaa meget, som da jeg blev de første Dun vaer paa min egen Hage. Og dette var virkelig et af de veritableste Begejstringsøjeblikke i mit Liv, som maaske kun er overgaaet af det Moment, da jeg lagde bemeldte Dun under Kniven. s. 35Det faldt sammen med min første Kærlighed, det vil sige Dunene voxede, medens den var lykkelig; men da den blev ulykkelig, da Reflexionens eller Desperationens Dæmon traadte ind i min Sjæl med Flammesværdet, da greb ogsaa jeg til Sværdet (nemlig det laa i min Faders Barberetui) og afmejede mit første Skæg. Før havde jeg ikke havt Tid til at tænke derpaa, og oprigtig talt havde Ved

kommende aldrig beklaget sig over mit Skæg, naar jeg kyssede. Ak ja, De har ikke kendt min Hage, da jeg var 16 Aar, da den var et beskedent, blidt Naturproduct, en Rose uden Torne, og endnu ikke forherliget ved Kunsten.

Hvor var det smukt af Dem, at De var aimabel hin Aften, og at De har isinde at tage Verden som den er. Det er i Virkeligheden det Rigtigste, den eneste Maade, hvorpaa man kan bevare sin Tro[skab] mod Idealerne i sit Indre. Enhver Ting har kun Værdi i sin rette Begrænsning, og saaledes og[sa] Godmodigheden og Oprigtigheden. Driver man disse rare Egenskaber for vidt og anvender dem til urette Tid og Sted, da profaneres de, og man begaar en Synd mod Ideen istedenfor at udøve en Dyd. Men i Tankerne og paa Papiret behøver De slet ikke at tage Verden som den er; dér maa De og[sa] gerne blive ved at overvurdere mig, skøndt jeg i Virkeligheden saa lidt som Nogen kan være tjent dermed. Forestil Dem dog kun undertiden, at jeg er et Asen, og De vil have den behagelige Overra[s. 36]skeise at blive overbevist om det Modsatte — som[metider idetmindste, Sapere aude hav Mod til at være klog! — Bliv kun ved at være »snild!« Jeg er paa min Viis en god Christen, og opfordrer Dem dertil med Skriftens Ord: Værer snilde som Duer og fromme som Slangel!

Det er jo forskrækkeligt, hvor De er bleven ban[ge] ved den Idee jeg yttrede med Hensyn til Deres »stakkels uskyldige Søster«, saa bange, at De end[og] er fuldkommen overbeviist om, at det kun var mit Spøg! — Det gør mig ondt, men Sandheden maa jo frem, om det saa skal ske gennem Side[benene]. Det var paa Ære ikke Spøg, men mit ram[me] Alvor — NB. som poetisk Tanke betragtet. En anden Sag er det med Udførelsen i Virkelighe[den]; den kunde det naturligvis ikke falde mig ind at begynde paa, blandt andet fordi min Magelig[hed] vilde hindre mig deri. Altsaa vær De kun rolig for Deres Søster. Men en Tanke af poetisk Inter[esse] kan ikke være saa frygtelig, at en Poet maa bæve tilbage derfor; ellers var jo Poesien ikke Universets Spejl, dets hele Indhold af Godt og Ondt. Nej, en saadan stakkels Poet er langt fra ikke saa farlig i Virkeligheden som i Tanken og paa Papiret.

Altsaa min Herskerinde, min »Grevinde Agnes« er — »letfærdig«! O de Blinde paa Øje og Hjerte — som kalde den hulde Natur letfærdig, isteden[for] at knæle ned og beundre den, naar den værdi-s. 37]ges at fremtræde for dem i sin varme, straalende Herlighed! — fordi deres Muldvarpesjæle ikke kunne taale dens Lys! — Fader, forlad dem, de vide ikke hvad de sige! — Jeg er vis paa, at hvis jeg havde elsket Deres Søster, og hun mig ikke min[dre], og jeg vilde vovet at yttre det, saa vilde hun af total Mangel paa Letfærdighed have givet mig paa Øret og jaget mig paa Døren og følt sig stolt af saaledes at kunne lægge den søde Natur paa Pinebænken. Hun vilde vist heller dø 100 Gange som gammel Tante end lade sig paasige den Letfærdighed at have menneskelige og naturlige Føle[ser] i sit Hjerte for et Mandfolk! Jeg vilde sige til saadanne Dydsmønstre: Gaaer ud i Naturen og se paa Svalerne, naar de mødes i Luften og føle en bævende Trang til at hvile Bryst ved Bryst og bygge en Rede; sammenkalde de maaske først et Raad af gamle Krager for at erfare om ogsaa et saadant Skridt er passende, eller om ikke en anden Svale, som er bleven tilbage i fremmede Lande, mulig skulde have ældre Rettigheder? — Og naar Blomsterne den varme Sommerdag bøje sig mod hinanden og blande deres Støvnaale, spørge de da maaske det ormstukne Træ, om det er passende, og om det mulig ikke kunde kaldes letfærdigt, at de i Berøringens hellige Øjeblik blusse stærkere og dufter sødere, end naar den kolde Vind drager igennem Haven og river dem fra hinanden? — Ak, hvad er vi Mennesker, at vi ville være fornemmere s. 38]paa det, og dydigere end den evige, hellige Na[tur], at vi par force ville være døve mod dens Stem[me] og rive os bort fra dens moderlige Bryst? — Men Naturen er ikke saa blid og ligegyldig som de kortsynede Daarer tro, den straffer ethvert Frafald, og selv den der troer sig en Engel, kan blive straffet for sit falske, slette Princip, som den selv anser for fortræffeligt. Thi den Dyd, der viser sig ukærlig, beskyttes ikke af Guderne, og Naturen har den Egenhed, at den slet ikke tager Hensyn til om en Synd begaas med Synd og Forsæt, eller i Uvidenhed. —

Jeg har idag stukket Hovedet ud af Vinduet og hilst paa Dem i en halv Time i skyllende Regn. Saaledes kom jeg af med en slem Hovedpine. Var det Deres Aande, som blæste den bort? Eller var det Naturen, der som Vanddoctor vovede at kon[kurrere med Hjalte[lin]? ¹⁾